

Kunststof afval getransformeerd tot hoogwaardig materiaal

Tekst: Kasper Weigand

Beeld: Kunst-S

Lisanne Kamphuis werd in dit blad al eerder geportretteerd toen ze met haar eerste kunstproject de schoonheid van kunststof in beeld bracht. Op de Kunststoffenbeurs van 2019 toonde ze haar muurwerken op de stand van Kunststof & Rubber. Maar Kamphuis heeft niet stilgezeten. Ze heeft nieuwe projecten, een serie vazen van kunststof afval dat oogt als natuursteen en het meest recente project: Duurzaam plaatmateriaal van groot formaat. Op de komende Kunststoffenbeurs is ze ook weer van de partij.

In het derde jaar van haar opleiding Product Design aan de kunstacademie van Utrecht koos ze ervoor zich te focussen op kunststof. "Toen ben ik gestart met de serie duurzame kunstwerken", vertelt Kamphuis. "Tijdens dit project ging het mij meer om de schoonheid van de grondstof zelf. Ik heb een kleine spuitgietmachine ontworpen waarmee ik een beetje kon gaan testen. Met de smelt en hoe het materiaal zich vormde." Na veel experimenteren bleek juist het afval van haar experimenten interessant genoeg om mee verder te gaan. "Dat waren kleine objecten die er echt prach-

tig uitzagen. Ik werk in de weekenden bij een fotograaf, dus ik wist exact wat er mogelijk was met fotografie. "Ik dacht, laten we deze prachtige objecten eens in de beste kwaliteit fotograferen en kijken wat eruit komt... Toen kwam de verborgen schoonheid van het materiaal echt tot uiting, een schoonheid die met het blote oog niet zichtbaar was. Dit was zo abstract mooi, dat ik deze fotoserie heb vertaald in een reeks kunstwerken."

Tastbaar

In haar afstudeerjaar kreeg Kamphuis weer de kans

Lisanne Kamphuis in haar werkplaats in Hardenberg.

Het materiaal oogt als natuursteen, maar is in feite PP regranulaat.

iets op te pakken. "Ik dacht, hier valt nog zoveel meer uit te halen. Ik wilde een tastbaar, fysiek product maken." Zo kwam ze op het idee om een serie interieur-objecten te ontwerpen. Voor de juiste grondstoffen kwam Kamphuis uit bij afvalverwerker Veolia. "Ik vind het leuk om de industrie te betrekken bij iets wat ze niet dagelijks zien. Veolia was direct enthousiast en zeer meewerkend aan het project, hun bedrijfsvisie staat parallel met die van mij "De kunststof afvalstroom in een positief daglicht zetten" Ik werk met PP regranulaat van Veolia maar ook met het geshedderde materiaal. Bij Veolia krijgen ze de afvalstromen per klant binnen. Dan weet je dus dat alles dezelfde vloei heeft en kun je veel consistentere werken", legt ze uit. Sinds kort gebruikt ze ook Masterbatches van W&R Plastics, kleurpigment voor kunststof om ook het lelijkste afval weer helemaal mooi te krijgen. "Daar ben ik nu mee aan het testen. Het is het eigenlijk een experimentenlab, lacht ze. "Maar ook de productie doe ik hier hoor. De vazen worden gemaakt door mens en machine, er zit dus ook veel handwerk aan mijn designproducten."

Deuken

Kamphuis laat een eerste versie van de vaas zien. "Deze heb ik nog tijdens mijn studie gemaakt. Het product heeft nog geen duidelijk patroon met maar één kleur. Er zitten nog deuken in en ook is krimp opgetreden. Ik kon destijds de patronen nog niet zo goed bepalen, maar ik heb het proces het afgelopen jaar geoptimaliseerd. Na mijn afstuderen heb ik deze projecten direct doorzet in mijn eigen duurzame onderneming: KUNST-S. Momenteel huur ik een pand op het industrieterrein in Hardenberg en heb ik nieuwe machines ingekocht, in bruikleen genomen en omgebouwd. Vanuit hier heb ik proces snel weten te optimaliseren en de "productiefouten" weten te elimineren.

Zodoende kan ik nu spelen met de visuele eigenschappen van de kunststof afvalstroom en deze omzetten naar hoogwaardige designproducten."

Eerste versie

Het maken van de eerste versie van de vaas begon met zelf gelaste metalen mallen. "Met mijn eigen spuitgietmachine maakte ik een groot patroon. Dat smolt ik tot een dun blad en legde ik in de mal. Zo kreeg ik het eerste patroon. Dan vulde ik op met restmateriaal, zwart afval. Nadat ze in de oven hadden gezeten, persde ik ze tot een massief object, met een binnenmal. Dat was heel veel handwerk het duurde gewoon te lang. Het patroon vond ik niet zo mooi en het had nog veel last van krimp, aangezien ik werkte met behoorlijke diktes." Met verschillende mensen uit de kunststofindustrie besprak ze de problemen. "Ik heb nieuwe machines verzameld en omgebouwd totdat ze geschikt waren voor mijn toepassing. Vanuit daar heb ik een uniek productieproces ontwikkeld en daarbij nieuwe mallen laten maken. Zodat je meer controle hebt", zegt ze. Maar het is altijd weer een verrassing hoe de patronen eruit komen, doordat mijn productieproces een combinatie is van mens en machine heeft elk product een uniek patroon. Dat is ook het artistieke en unieke aan het product." Mensen kunnen op Kamphuis' website drie verschillende kleurcombinaties bestellen, maar ze weten nooit welk patroon ze uiteindelijk krijgen.

Marmer

Door te werken met patronen van gesmolten kunststof krijgt het materiaal het aardse effect waar Kamphuis naar op zoek was. "Het lijkt nu op een hoogwaardig materiaal als bijvoorbeeld marmer. Terwijl kunststof nu veelal wordt gezien als een laagwaardige grondstof, zet ik het, door te spelen met de visuele aspecten van

het materiaal, hoogwaardig in de markt." Kunststof wordt veel gebruikt in de verpakkingindustrie, waar het na gebruik direct zijn functie verliest. "Ik vind het dan juist leuk om het te verwerken tot iets waar mensen vragen over gaan stellen: "is het steen?" Dan kun je er ook een gesprek over beginnen: "nee, het is Nederlands kunststof afval." Dan is het echt een statement in je huis. Heel anders dan een flesje drinken dat je weggooit als het leeg is. Het materiaal is ook heel massief en zwaar, heel anders dan het lichtgewicht plastic wat je gewend bent", legt Kamphuis uit. "Ik ben nu echt de randjes aan het opzoeken van wat je met dit materiaal kan. Dat vind ik leuk." Ze experimenteert momenteel met kleur met de masterbatchkleurtjes van W&R Plastics. "Heb ik een bepaald lichtgekleurd afval, dan doe ik er wat korrels geel bij, dan wordt het materiaal helemaal geel, maar je behoudt wel dat steenachtige. Nu ben ik aan het testen wat er nog meer mogelijk is. Kan ik van een lelijke grauwe kleur ook een heldere kleur maken? Superleuk!"

Enthousiast

Kamphuis merkt dat de mensen in de kunststofindustrie heel enthousiast zijn over haar projecten. "Marc van W&R Plastics komt dan langs met weer wat nieuwe masterbatch kleuren om mee te testen. En bij Veolia krijg ik voor een paar taarten weer een hele

partij grondstof om te testen. Dat zijn echt wel leuke samenwerkingspartners die je daadwerkelijk achter je project staan."

Zakelijk

Kamphuis werkt vooralsnog voor zakelijke klanten. Zo heeft ze recent de opdracht gekregen om voor het nieuwe pand van PlastChem in Hardenberg een serie vazen in xxl-variant te maken. PlastChem heeft ook een gepersonaliseerd abstract kunstwerk aangevraagd die past bij de huisstijl van het bedrijf en het nieuwe pand. Zo maakt Kamphuis per aanvraag een uniek product dat past bij haar klant. Voor een boxspringfabrikant die een lijn duurzame bedden en nachtkastjes op de markt wil zetten, is ze aan het kijken of ze boxspringpoten en nachtkastjes kan maken. "Mensen gaan nu zelf ook verder denken, is dit misschien leuk en geschikt binnen mijn eigen sector? En dus komt er eind dit jaar een collectie duurzame bedden uit met deze pootjes. Ik ben nu aan het testen hoe ik ze het meest efficiënt kan maken. Waarschijnlijk wordt het een combinatie van handwerk en uitbesteden."

Plaatmateriaal

Kamphuis heeft haar opleiding Product Design in Utrecht afgerond en runt sinds oktober 2020 een eigen bedrijf, Kunst-S. "Ik ben er nu echt elke dag intensief

De vazen worden gedeeltelijk met de hand gemaakt.

"Het materiaal is heel massief en zwaar, heel anders dan het lichtgewicht plastic wat je gewend bent."

“Het is altijd weer een verrassing hoe de patronen eruit komen.”

mee bezig en dat gaat heel goed. Een industriële machine heeft ze in bruikleen van CF Kunststofprofielen. “De technisch directeur ken ik goed, die heeft ook veel geholpen, we gingen altijd samen brainstormen over toepassingen en dergelijke problemen. Hij had nog wat oudere machines staan en daar heb ik er één van in bruikleen. Daar ben ik heel dankbaar voor. Om vanuit daar het hele proces te optimaliseren was erg leuk. Ik weet dat ik het nu zo kan maken. Maar ik weet ook dat ik groter wil gaan werken. Voor de nachtkastjes heb ik bladen nodig. Moet ik die steeds met de hand gaan maken, of kan ik een heel groot blad maken en ze dan uitsnijden? Als ik nou plaatmateriaal kan maken met ditzelfde effect, maar dan in standaard maten. Kan ik daar zelf een machine voor bouwen? Daar heb ik de afgelopen maanden heel veel tijd in gestopt”, vertelt ze.

Machinebouw

De machine waar ze op doelt is een platenmachine die ze zelf heeft omgebouwd. “Ik heb een machine opgekocht en vanaf het begin helemaal omgebouwd. Het gehele besturingssysteem is aangepast, er zitten nieuwe hitte-elementen erin. Er is isolatie geplaatst en cilinders met alles erop en eraan. Gisteren heb ik de eerste test uitgevoerd en hij doet het. Nu vind ik het

bijna jammer dat hij klaar is. Dat is wel grappig. Machinebouw is een beetje een hobby geworden.” Kamphuis wil zich echt focussen op het plaatmateriaal. Zo kan ze veel grotere objecten maken. Enorme tafels bijvoorbeeld en tegels voor muren en vloeren. “Duurzaam prachtig halffabrikaat van groot formaat (2440 x 1200 mm) kan overal voor worden ingezet, dat vind ik ook het toffe eraan.”

Kunststoffenbeurs

Tijdens de Kunststoffenbeurs op 15 en 16 september is Kamphuis aanwezig op de stand van Kunststof & Rubber, standnummer 312. “Ik neem de vazen en de kunstwerken mee. En stel je voor dat ik ook zo’n enorme plaat kan meenemen, dan heb ik wel een mooie tafel”, vindt ze. Aan haar deelname aan de vorige Kunststoffenbeurs heeft ze veel contacten overgehouden. “Ik merk dat er veel interesse is. Ik kan de mensen laten zien wat er ook mogelijk is met kunststof. En van de gesprekken met mensen kan ik veel leren. Ik zit nog maar net in deze wereld. Als ik een probleem heb en ik kan daar over praten met mensen die daar ervaring mee hebben, dan is het voor mij al een win”, besluit ze.

www.kunst-s.nl